

на детето е музикално упражнение. По отношение на задачите, дадени на човѣка, той е подобенъ на дете. Той знае, че му трѣбва чиния отъ полицата на природата. Какво ще стане съ нея, първоначално той не мисли и не иска да знае. Обаче, като счупи нѣколко чинии и като заиграе пржчицата на капелмайстора върху гърба му, той започва да мисли и вижда, че е нарушилъ нѣщо въ великия порядъкъ на живота. Всѣко нарушаване на този порядъкъ води следъ себе си страдания, нещастия.

Като не разбира причината на страданията, които го сполетяватъ, човѣкъ казва: Не струва да се живѣе между хората. — Това отчасти само е вѣрно. Ако това заключение е вѣрно, ще излѣзе, че безъ хора може да се живѣе. — Не, едно е вѣрно, а именно: мѫжно се живѣе съ неразумни хора; добре и леко се живѣе съ разумни хора. Обаче, безъ хора никакъ не може да се живѣе. Кое е по-добре: да имашъ сърдце и да страдашъ, или да нѣмашъ сърдце и да не страдашъ? За предпочитане е човѣкъ да има сърдце и да страда, отколкото да нѣма сърдце. За предпочитане е човѣкъ да има умъ, макаръ и да грѣши понѣкога, отколкото да нѣма умъ и да не грѣши. Ако отнематъ ума, сърдцето и волята на човѣка, той ще бѫде абсолютно свободенъ отъ грѣха, но нищо не може да придобие. Безъ умъ, безъ сърдце и безъ воля, човѣкъ нищо не може